

4203

281.6

S-30

1911

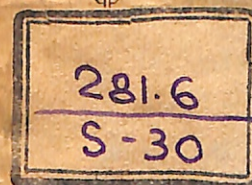
128

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Գ Ի Ր

ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆԻ

Ի ՄԱՍԻՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱՑ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ

Տպագր. — ՕՍԲ. ԴՈՐԾԱՆՅԱՆԱՆ ԸՆԴՈՒՐՈՒԹԵԱՆ

Պատր Ալի Էպուսուռուս հասկսի թիւ 27

2010

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Գ Ի Բ

ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆԻ

Ի ՄԱՍԻՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆԱՑ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ

Տեղ Ասեմայեկ

Ազգային Պատ. Ժողովոյ

Պատուարժան Դիւանիդ Յուլիս 9 թուականի 1012 թուականի պաշտօնագրոյն և անոր հետեւ ղեկավարութիւնն համաձայն՝ Նախաձեռնութեան Դիւանի կատարելով հարկ եղած քննութիւններն ի մասին եկեղեցական երեսփոխանական վերջին ընտրութեան, ներկայ և Երեսփոխանական վերջին ընտրութեան արդիւնքը:

Նոյն ընտրութեան դէմ եղած դիմողութիւնները կը բաժնուին երեք դասակարգի. 1. Չեւական թերութիւններ 2. Կանոնական թերութիւններ և 3. Օրինական թերութիւններ:

Չեւական պակասութիւններն որքան ալ անբաւական նկատուին նոյն ընտրութեան բեկանուած յառաջ ընկնելու, դիմելի է, սակայն, որ կրնան ունեցած լլալ իրենց ազդեցութիւնը ընտրողաց մտքին վրայ և հետեւաբար նաեւ ազդած՝ ընտրութեան արդիւնքին վրայ: Այսպէս, ընտրութեան համար դուրսդրուած եկեղեցականք իրենց ազդեցութեամբն ստեղծ են Համագումար Ժողովոյ հանգամանք և արտաքին են իրենք վերին հրապարակաւ վիճարանութիւններ ընկնելու, քան զի՝ որ կրնայ ընտրողաց մտքին նախապայտարարմ պատճառած լլալ: Հակառակ անոր՝ որ ամենք կը չփոթին օրէնքով ճանցարած Համագումար Ժողովները այն պարզ հաւատքովն են, և հակառակ այն պարզ փոփոխութեան թէ յանցարար ևս եկեղեցական երեսփոխանաց ընտրութիւնը նոյն անուան և ձեւին սակ հետարուած է իր:

անս կը յիշեցնէ թէ Սահմանադրութեան 63 յօդուածը այնքան բացարձակ է որ չը կարողանա մեկնութեան և ապա հաստատուած է թէ՛ եկեղեցական երեսփոխանաց ընտրութեան ամբիւր կրօնական ժողովէն քննիչ մասնախումբ մը կը կազմուի և կը հսկէ ընտրական գործողութեան ու կ'ստորագրէ տեղեկագիրը: այսպէս եղած է 1881 Յունիս 4 նախ Ազգ. Ժողովոյ այս սահմանադրութեան նայելով, այսպէս արձանագրուած է Ազգային Ժողովոյ 1890 Մայիս 20 ի սահմանադրութեան 27 ի սահմանադրութիւնը զայս կը հաստատէ: Եւ արդէն շատ արամարանական է որ ինչպէս թաղային աշխարհական երեսփոխանաց ընտրութեան պարագային կազմուած ընտրող Ժողովներուն կը միանայ թաղական խորհուրդը՝ նոյնպէս և եկեղեցական հարց ընտրողական Ժողովը պէտք է գտնուի ազգային վերին ժողովոյ մը հսկողութեան տակ: Երկրորդ պարագային մէջ, սակայն, ո'չ կրօնական Ժողովէն պաշտօնական ներկայացուցիչ գտնուած է և ո'չ ալ Տեղապահ Արքայանք կատարած է այդ պաշտօնը՝ քանի որ կը յայտարարէ թէ մինչև վերջը չէ մնացել հոն: Իսկ ընտրողական Ժողովոյ առժամային Դիւան լուծուածը գտնէ ինքն չէ արգարացուցած իւր ղեկավարութեան իրաւունքը քանի որ արտօնած է ներկայից վիճարանութիւնները: Կանոնական թերութիւն է, նաեւ, Տեղապահ Արքայանքին կողմէ առանց ապահովութեան ծանօթագրի յղումն տեղեկագրոյն առ Ազգ. Ժողովը: Ներքին կանոնագրի երրորդ յօդուածը ևս պահանջէ ընտրելութեան պայմանները յարգուած լլալը ապահովող ծանօթագիր Պատ. Բարեբիւր կամ Տեղապահին կողմէ՝ մինչ ներկայ պարագային մէջ Տեղապահ Արքայանքին պարզ մտադրութեան անբաւական և կանոն:

5-30
2 սւ
(4)

7086-ահ

նին որոշ արամարանական տեղը բռնելու: Նոյնպէս ձեւակաւութեան թերութիւն մէջ որ նախորդ Սահմ. Ժողովը երեսփոխանութեանէ դադարեալ նկատելով զՏէր Արքան Ծ. Վ. Վահուհի, իրեն առաջնորդ Ազգիապետարար, հրահանգ տուած է անոր տեղ ուրիշ եկեղեցական երեսփոխան մը ընտրելու, որոյ իրաւունքը հունչէր. քանզի իրաւ է թէ Սահմանադրութեան 63 յօդուածի արամարան համաձայն երեսփոխանական ընտրելիք պէտք չէ դուրսերը պատճառ ունենան՝ բայց այս պարագային Սահմ. Ժողովը պարտ էր յայտագրել Ազգ. Ժողովոյ, որոյ միայն անկ է դադարեալ հռչակել ո' և է երեսփոխան ո' և է պատճառաւ, նոյն իսկ ի դէպ վախճանման, և նոր ընտրութեան հրահանգ տալ: Արդ, Արքան Վ. Վահուհի առանց դադարեալ հռչակուած լլալու Ազգ. Ժողովէն ուրիշ մը յաջորդած է իրեն ներկայ ընտրութեամբ:

Դալով օրինական թերութեանց, նախ աւելանալի է թէ 8 եկեղեցականաց միանուագ լաւարարները պարտ չ'որոշուած յառաջ ընկած է վիճակաւ դադարած և ուրիշ պատճառաւ դադարածներու մէջ որ հիմա յայտնի չէ թէ՛ որ երեսփոխանը մը վիճակին համար ընտրուած է: Հարկ էր վիճակաւ դադարեալ 4 եկեղեցական երեսփոխաններն առանձին ընտրել և նոյնպէս առանձին ընտրել միւս պակասեալ 4 երեսփոխանները: Իսկ այն աւաւակութիւնը թէ՛ յետ ընտրութեան ալ կարելի է ընել վիճակի բաշխումը՝ անընդունելի է և յայտնի բանարարում եղած կ'ըլլայ ընտրողաց իրաւունքին, ըստ որում ընտրողին անկ է գիտնալ, իւր քուէն ստեղծ պահուն, թէ որը մը վիճակին համար կ'ընտրէ: Արդէն ճշգրտած լլալով այս կէտը ընտրական պաշտօնական հրահանգը՝ ընտրող Ժողովը պարտ էր ուշադրութիւն ընել և և ըստ այնմ կատարել ուրոյն ընտրութիւն, մինչդեռ իւր Տեղեկագիրը լուծ է այս մասին և մեզ կը ներկայացնէ 8 ընտրուածներու ցուցակ մը:

Օրինական թերութիւն գործուած է նա...

և ամբաստանեալ բայց դեռ ո'չ դատաւարաեալ եկեղեցական մը ընտրական հրահանգը կրկնուած չ'ըլլալով. Օրմանեան Արքայան չէր կրնար ընտրողութեան իրաւունքէն զրկուիլ՝ քանի որ օրէնքին արամարանութիւնները բացարձակ են այս մասին: Յայտնի ապօրինութիւն գործուած է նաեւ միեւնոյն օրը միեւնոյն նախն մէջ համեմատական ընտրութիւն կատարելով, և թէեւ առարկողներ եղան թէ՛ ի բաց առնելով համեմատական ընտրութեան արդիւնքը կրնայ վաւերական հռչակուիլ, բայց պէտք է գիտնալ թէ չամրողացած գործողութեամբ և անկատար ընտրութեամբ չը կրնար զբաղիլ Ազգ. Ժողովը կամ գտնէ անօրինակ է այս պատահականութիւնը:

Ուստի ի նկատ առնելով սոյն ընտրութեան մէջ տեսնուած երեք կարգի թերութիւնները, նկատելով որ որո'ւ կամ որոց կողմանէ և ի'նչ պատճառաւ ալ եղած լլալն պակասութիւնները կամ անուշադրութիւնները՝ չարադարանար եղելութիւնը ըստ ինքեան, Նախաձեռնութեան Դիւանի ապօրէն կը գտնէ կատարուած նոյն ընտրութիւնը և կ'առաջարկէ իւր ամբողջութեամբ բեկանել զայն ու նոր ընտրութեան հրահանգ տալ օրինական ու կանոնական պայմանները յարգելու յանձնարարութեամբ:

Մնումք յարգանք
Անդամք Նախաձեռնութեան Դիւանի
Մ. ՇԻՐԻՆԵՍԱՆ ՊԱՐԳԵԻ ՓԱՓԱԶԵՍՆ
Կ. Պոլիս 2/15 Սեպտեմբեր 1911

Չեւական քանի մը թերութիւններէ զատ, ո' և է օրինական և հիմնական պարագայ մը չեմ գտած, բացարձակ քուէ չահող երեսփոխաններու ընտրութեան բեկանումը արդարայնով, ըստ որում ևս անձնապէս համամիտ չեմ կրնար լլալ սոյն տեղեկագրին եղբակցութեանը:

Ո. ԱՂՈՒՄՈՒՄ

4203

